

Arlandabanan - ett riksintresse

Järnväg och stationer

Arlandabanan består av järnvägen mellan Rosersberg och Arlanda flygplats (Södra Böjen) och järnvägen mellan Arlanda flygplats och Odensala (Norra Böjen) samt stationsanläggningarna på spår 1 och 2 på Stockholms Centralstation och de tre stationerna på Arlanda flygplats. Stationerna på Arlanda är Arlanda Central samt Arlanda Norra och Arlanda Södra. På Stockholms Centralstation finns också 3-D fastigheten Mentorn 2. Arlandabanan är en funktionellt integrerad del av Ostkustbanan.

Arlandabanan ägs av det statligt ägda bolaget Arlandabanan Infrastructure AB (AIAB) och drivs av A-Train AB enligt avtalet Arlandabanan Project Agreement.

Riksintresse

Ett riksintresse kan avse så vitt skilda intressen som naturvård, kulturvård, friluftsliv, vindkraft, rennäring, gruvnäring och kommunikationsanläggningar.

Arlandabanan är ett riksintresse för kommunikationsanläggningar enligt Miljöbalken. Bestämmelser om sådana riksintressen finns beskrivet i 3 kapitlet 8 § Miljöbalken.

MB 3 kap. 8 §

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Områden som är av riksintresse för anläggningar som avses i första stycket skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Mark- och vattenområden för såväl befintliga, planerade, som för vissa framtida kommunikationsanläggningar kan pekas ut som riksintresse. Avsikten med att en järnväg utpekas som riksintresse är att skydda anläggningen som berörs med befintliga och planerade banor, spårområden och terminaler samt de stationer som är belägna vid dessa banor mot åtgärder som försvårar användningen av anläggningen. Det är anläggningens funktion i transportsystemet som är av grundläggande betydelse vid bedömningen om användningen försvåras. Funktionen kan vara av internationell (ingå i TEN-T, det Trans Europeiska Transportnätverket), nationell eller av särskild regional karaktär. Av särskilt intresse är länkar som sammanbinder andra kommunikationsanläggningar av riksintresse inom transportsektorn eller noder som är av betydelse för samverkan mellan trafikslagen.

Till riksintresset hör också ett influensområde för järnvägen. Ny bebyggelse bör inte tillåtas inom ett område på 30 meter från järnvägen eftersom ett säkerhetsavstånd behövs som skyddsavstånd för urspårning samt utrymme för eventuella räddningsinsatser.

Bullerreducerande åtgärder kan behövas på avstånd upp till flera hundra meter från järnvägen.

Arlandabanans funktion kan skadas om ny bebyggelse lokaliseras i nära anslutning och kan bedömas som en skada på riksintresset Arlandabanan. Vid en prövning av om en åtgärd kan försvåra utnyttjandet av riksintresset Arlandabanan har det ingen betydelse om åtgärden vidtas inom järnvägsområdet eller inom influensområdet. Det är påverkan på anläggningens funktion som är avgörande.

Beslut om riksintresset Arlandabanan

Enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska Trafikverket tillsammans med ett antal andra centrala förvaltningsmyndigheter lämna uppgifter till länsstyrelserna om områden som myndigheten bedömer vara av riksintresse enligt 3 kap 8 § Miljöbalken. Länsstyrelsen har till uppgift att som företrädare för statens intressen se till att dessa områden skyddas mot annan markanvändning i den kommunala planeringen. Områden av riksintresse ska också framgå av kommunernas översiktsplan och beaktas i kommunernas fysiska planer.

Trafikverket beslutade den 23 november 2011 om att vissa anläggningar ska utgöra mark- och vattenområden som Trafikverket bedömer vara av riksintresse för kommunikationer. Detta beslut är en uppdatering från tidigare. Arlandabanan är utpekad som ett sådant riksintresse. Se vidare på Trafikverkets hemsida:

<http://www.trafikverket.se/Foretag/Planera-och-utreda/Samhallsplanering/Riksintressen/>.

Trafikverket har också att bevaka de riksintressen man utpekat, vilket sker i samråd med berörda länsstyrelser, kommuner och sakägare.

Riksintresset i praktiken

AIAB bevakar i egenskap av ägare och sakägare detaljplaneprocesser och bygglovsprövningar hos kommunen och andra beslut hos berörda myndigheter. AIAB yttrar sig i de ärenden som kan få en påverkan på riksintresset Arlandabanan.

Det kan gälla allt ifrån

- uppförandet av byggnader/anläggningar i närheten av järnvägen,
- säkerhetsavstånd till järnvägen,

- bullerfrågor,
- byggande eller uppförande av anläggningar som kan påverka kapaciteten på järnvägen,
- byggande eller uppförande av anläggningar som kan påverka den framtida utvecklingen och nyttjandet av Arlandabanan.